

Barnets rätt till uppfostran

Sverige har undertecknat FN:s konvention om barnets rättigheter. Den kallas så därför att ”barnets rättigheter” är en översättning från originalets ”Rights of the Child”¹, antagen av FN:s generalförsamling i november 1989. Men det är inte *barnets rättigheter* som Sverige ratificerat, utan *Rights of the Child*. Detta är viktigt eftersom översättningar ibland tufsar till innebörder i texter.

FN:s konvention om barnets rättigheter har stort genomslag i bland annat svensk skolpolitik och det talas om att upphöja den till lag. Ofta trycks på artikel 28 som handlar om barnets rätt till utbildning men som i originalet talar om ”the right of the child to education”. Svenskans *utbildning* har en betydligt snävare innebörd än engelskans *education*, vilket i engelska ordböcker snarast innebär *uppfostran*². *Uppfostran* är ett bredare begrepp än *utbildning* så tillvida att *uppfostran* inbegriper *utbildning*, medan *utbildning* inte med nödvändighet inbegriper *uppfostran* – i engelskt språkbruk alltså. Poängen här är att det som Sverige har ratificerat är ”barnets rätt till uppfostran” snarare än ”barnets rätt till utbildning”. Andra paragrafer talar mer detaljerat om rätten till skolgång, men inte om rätten till uppfostran.

Vi, genom Sveriges regering, tillerkänner alltså alla svenska barn rätten till uppfostran, men vem tar ansvar för att se till att denna uppfostran ges? En hel del barn saknar helt uppenbart uppfostran trots att de har rätt till sådan. Även om det för de flesta är självklart att det i första hand är vårdnadshavarnas uppgift att uppfostra barnen är det ändå uppenbart att inte alla föräldrar klarar denna uppgift. Om nu inte föräldrar tar ansvar för sina barns uppfostran, vem ska då göra det? Förr hade vi *uppfostringsanstalter* för vanartiga barn, men dessa är avskaffade. Det enda rimliga alternativet är förskoleklass och grundskola. Dessa har visserligen ett fostransansvar, men det verkar inte hjälpa fullt ut, vilket vi förstår av mängden ouppfostrade barn.

Kanske ska vi, istället för att slå oss för bröstet med att alla barn i Sverige har lagstadgad rätt till skolgång, se till att ta FN-konventionen på allvar och se till att ge barnen den uppfostran som de har rätt till.

¹ www.unicef.org. Hämtat från <https://www.unicef.org/child-rights-convention/convention-text> 2019-09-28.

² *Webster's Third New International Dictionary* (1993). Köln: Könnemann. Uppslagsord **education** [...] **1** : the act or process of education or of being educated as **a obs** : the act or process of rearing or bring up (as a child or animal) or developing physically from childhood or being reared, brought up, or developed in this way **b** : the act or process of providing with knowledge, skill, competence, or usu. desirable qualities of behavior or character or of being so provided esp. by a formal course of study, instruction, or training [exempel] **c** : a conditioning, strengthening, or disciplining esp. of the mind or faculties <the education of the will> <the education of an audience to appreciate modern music> <the education of the muscles to respond faster> [ytterligare innebörder utan relevans här] *Engelsk-svenska/Svensk-engelska ordboken* (1994). Stockholm: Norstedts. anger ordet **rear** som [...] b) fostra, uppfostra [...]